

วงดนตรีไทย

วงดนตรีไทย

วงปีพาทย์

วงปีพาทย์

เป็นการประสมวงที่มีเครื่องเป่าและเครื่องตี
ประกอบกัน ตามหลักฐานสมัยสุโขทัยปรากฏ

“วงปีพาทย์เครื่องห้า” ขึ้นมาก่อน

๑. วงปี่พาทย์เครื่องห้า

สมัยอยุธยา มีการเพิ่มระนาดเอกในวงปี่พาทย์เครื่องห้า
ทำให้วงปี่พาทย์เครื่องห้าประกอบไปด้วย ๑. ปี่ใน ๒. ฉิ่ง
๓. ฆ้องวงใหญ่ ๔. ตะโพน ๕. กลองทัด ๖. ระนาดเอก ดังรูป

๒. วงปี่พาทย์เครื่องคู่

- สมัยรัชกาลที่ ๑ เพิ่มกลองทัดอีก ๑ ลูก
- สมัยรัชกาลที่ ๒ เพิ่มกลองสองหน้า
- สมัยรัชกาลที่ ๓ มีการสร้างระนาดทุ้มและเพิ่มฆ้องวงเล็ก
ในวงปี่พาทย์เครื่องห้า ทำให้เกิดเป็น “วงปี่พาทย์เครื่องคู่”

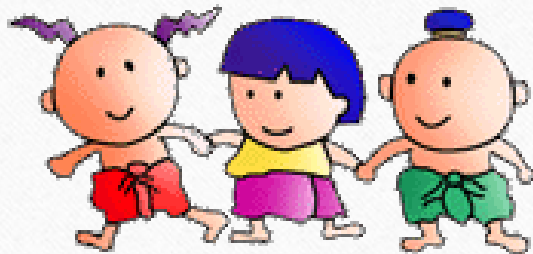

วงปี่พาทย์เครื่องคู่ ประกอบด้วย ๑. ปี่ใน ๒. ปี่นอก ๓. ระนาดเอก
๔. ระนาดทุ้ม ๕. ซออู้ใหญ่ ๖. ซออู้เล็ก ๗. ตะโพน ๘. กลองทัด
๙. ฉิ่ง ๑๐. โหม่ง ดังรูป

๓. วงปีพาทย์เครื่องใหญ่

สมัยรัชกาลที่ ๔ มีการสร้างระนาดเอกเหล็กและ
ระนาดทุ้มเหล็กเพิ่มในวงปีพาทย์เครื่องคู่ จึงเกิดเป็น
“วงปีพาทย์เครื่องใหญ่” ขึ้น

วงปี่พาทย์เครื่องใหญ่ ประกอบด้วย ๑. ปี่ใน ๒. ปี่นอก
๓. ระนาดเอก ๔. ระนาดทุ้ม ๕. ระนาดเอกเหล็ก ๖. ระนาดทุ้ม
เหล็ก ๗. ซออู้ใหญ่ ๘. ซออู้เล็ก ๙. ตะโพน ๑๐. ฉิ่ง
๑๑. กลองทัด ๑๒. โหม่ง ๑๓. ฉาบเล็ก ๑๔. ฉาบใหญ่ ดังรูป

วงเครื่องสาย

วงเครื่องสาย มีหลักฐานปรากฏในสมัยอยุธยา
เครื่องดนตรีหลักคือ ซอด้วง ซออู้ จะเข้ ขลุ่ย ส่วน
เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบจังหวะ

ได้แก่ ฉิ่ง ฉาบ กรับ โหม่ง ทับ (โทน) และรำมะนา

วงเครื่องสาย เป็นวงดนตรีของชาวบ้านที่ร้องเล่น
กันทั่วไป จึงไม่มีแบบแผนการผสมวง
และการบรรเลงมากนัก

จนสมัยรัตนโกสินทร์จึงได้นำแบบอย่างการ
ผสมวงมโหรีของราชสำนัก
มาปรับใช้ผสมวงเครื่องสาย จนกลายมาเป็นวง
เครื่องสายแบบต่าง ๆ ในปัจจุบัน

วงเครื่องสาย มักจะใช้บรรเลงในงานมงคล
ทั่วไป เช่น งานเลี้ยงสังสรรค์ ทำบุญขึ้นบ้าน
ใหม่ เป็นต้น

๑. วงเครื่องสายเครื่องเดี่ยว

วงเครื่องสายเครื่องเดี่ยว ประกอบด้วย

๑. ซอด้วง
๒. ซออู้
๓. จระเข้
๔. ขลุ่ยเพียงออ
๕. โทณ
๖. รำมะนา
๗. ฉิ่ง

๒. วงเครื่องสายเครื่องคู่

วงเครื่องสายเครื่องคู่ ประกอบด้วย

๑. ซอด้วง ๒ คัน (ซอด้วงหลีบ ๑ คัน)
๒. ซออู้ ๒ คัน (ซออู้หลีบ ๑ คัน)
๓. จะเข้ ๒ ตัว (จะเข้หลีบ ๑ ตัว)
๔. ขลุ่ยเพียงออ
๕. ขลุ่ยหลีบ
๖. โทน รำมะนา
๗. ฉิ่ง
๘. โหม่ง
๙. ฉาบเล็ก

นอกจากนี้ ยังมี “วงเครื่องสายปี่ชวา” ที่ใช้ปี่ชวาแทนขลุ่ย
และ “วงเครื่องสายผสม” ที่ใช้เครื่องสายไทยผสมกับเครื่อง
ดนตรีของต่างชาติ เช่น ออร์แกน เปียโน ไวโอลิน จิม เป็นต้น

วงมโหรี

วงมโหรี

วงมโหรี เกิดขึ้นในสมัยอยุธยา เกิดจากการ
พัฒนางวงขับไม้กับการบรรเลงพิณมารวมกัน
แล้วเปลี่ยนคนขับลำนำมาเป็นคนร้อง พร้อม
กับการตีกรับพวง และเปลี่ยนจากบัณเฑาะว์
เป็นโทน แล้วเรียกว่า “วงมโหรีเครื่องสี่” ดัง
รูปภาพต่อไปนี้

วงมโหรีเครื่องสี่

วงมโหรีเครื่องหก

ภายหลังจึงเพิ่มรำมะนาและขลุ่ยผสมวงด้วยเรียกว่า
“วงมโหรีเครื่องหก” วงมโหรีใช้บรรเลงขับกล่อมเจ้านาย
ในราชสำนักโบราณ ดังรูปภาพต่อไปนี้

ต่อมาเมื่อมีการประดิษฐ์เครื่องดนตรีใหม่ ๆ ขึ้น เช่น
ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ซออู้วง ก็นำมาผสมในวงมโหรีด้วย
นอกจากนี้ยังนำวงเครื่องสายเข้ามาผสมวงด้วย
วงมโหรีจึงเป็นวงที่มีเครื่องดนตรีครบทุกชนิด ทั้งดีด สี ตี เป่า

๑. วงมโหรีเครื่องเดียว

วงมโหรีเครื่องเดียว ประกอบด้วย

๑. ซอสามสาย ๒. ระนาดเอก ๓. ซออู้ ๔. ซอด้วง ๕. ซออู้
๖. จะเข้ ๗. ขลุ่ยเพียงออ ๘. โทน ๙. รำมะนา ๑๐. ฉิ่ง

๒. วงมโหรีเครื่องคู่

วงมโหรีเครื่องคู่ ใช้เครื่องดนตรีเหมือนกับวงมโหรีเครื่องเล็ก แต่เพิ่มเครื่องดนตรีเป็นอย่างละ ๒ เครื่อง เช่น ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ฉิ่งวงใหญ่ ฉิ่งวงเล็ก ซอด้วง ๒ คัน ขลุ่ยเพียงออ และ ขลุ่ยหลีบ ส่วนเครื่องประกอบจังหวะยังคงใช้เหมือนเดิม เพิ่มบางอย่าง เช่น ฉาบเล็ก กรับ ดังนี้

วงมโหรีเครื่องคู่ ประกอบด้วย

๑. ซอสามสาย ๒ คัน
๒. ระนาดเอกมโหรี
๓. ระนาดทุ้มมโหรี
๔. ฆ้องกลาง
๕. ฆ้องวงเล็ก
๖. ซอด้วง ๒ คัน
๗. ซออู้ ๒ คัน
๘. จะเข้ ๒ ตัว
๙. ขลุ่ยเพียงออ ๑๐.
๑๐. ขลุ่ยหลีบ ๑๑.
๑๑. โทน
๑๒. รำมะนา ๑๓.
๑๓. ฉิ่ง ๑๔.
๑๔. โหม่ง ๑๕.
๑๕. ฉาบเล็ก ๑๖.
๑๖. กรับพวง

๓. วงมโหรีเครื่องใหญ่

วงมโหรีเครื่องใหญ่ ประกอบด้วย

๑. ซอสามสาย ๒ คัน	๒. ระนาดเอกมโหรี
๓. ระนาดทุ้มโหรี	๔. ระนาดเอกเหล็กมโหรี
๕. ระนาดทุ้มเหล็กมโหรี	๖. ฆ้องกลาง
๗. ฆ้องวงเล็ก	๘. ซอด้วง ๒ คัน
๙. ซออู้ ๒ คัน	๑๐. จะเข้ ๒ ตัว
๑๑. ขลุ่ยเพียงออ	๑๒. ขลุ่ยหลีบ
๑๓. ขลุ่ยอู้	๑๔. โทน
๑๕. รำมะนา	๑๖. ฉิ่ง
๑๗. โหม่ง	๑๘. ฉาบเล็ก
๑๙. กรับพวง	

สมัยรัชกาลที่ ๔ วงปี่พาทย์ได้เพิ่มระนาดทุ้มกับระนาดเอก
เหล็กขึ้นอีก ๒ ราง กลายเป็นวงปี่พาทย์เครื่องใหญ่ วงมโหรีจึงเลียนแบบ
โดยเพิ่มระนาดทุ้มเหล็กขึ้นส่วนระนาดเอกเหล็กนั้นเปลี่ยนเป็นสร้างลูก
ระนาดด้วยทองเหลือง เพราะเทียบให้เสียงสูงไพเราะกว่าเหล็ก เรียกว่า
ระนาดทอง รวมทั้งวงเรียกว่า “วงมโหรีเครื่องใหญ่”
ซึ่งได้ถือเป็นแบบปฏิบัติใช้บรรเลงมาจนปัจจุบันนี้

แหล่งที่มา

- <http://staffzone.amnuaysilpa.ac.th>

- <http://human.tru.ac.th/elearning/aesthetic>
- <http://www.wpp.co.th/>
- <http://www.youtube.com/>
- <https://www.google.co.th/>